

Greve von Rosen.

Matbombaren

BIAFRAKRIGET I ett avlägset afrikanskt land drev på 60-talet den svenske greven sin egen privata motståndsrörelse.

AV MIKAEL FUNKE OCH MARCUS HANSSON

I sommar är det 40 år sedan Biafrakriget startade. Teveapparaterna i de svenska vardagsrummen fylldes med bilder på svältande barn med uppsvällda magar. Uttrycket biafrabarn myntades.

I det neutrala Sverige fick kriget mycket uppmärksamhet i och med de så kallade svenska semesterkrigarna med greve Carl Gustav von Rosen i spetsen. Frustrerad över den överksammas diplomatin tog han saken i egna händer och kastade sig

in i ett krig som tog två miljoner människors liv.

– HÄR RÖR DET SIG om 3 000 människor om dagen som svälter ihjäl. Det är ingen diskussion om att världen måste väckas och göra en kraftig aktion för att vi inte efteråt ska säga att vi inget visste, säger flygkapten Carl Gustav von Rosen i en intervju med Sveriges Radio under inflygning till Biafra.

Året är 1968 och utbrytarstaten Biafra kämpar för sin överlevnad. Miljoner flyktingar har trängts ihop på ett område stort

som Blekinge. Omringat på alla sidor av nigerianska styrkor kan det krympande ghettot bara nås från luften. Kyrkornas och Röda korsets luftbro har avbrutits efter att deras flygplan beskjutits av nigerianskt luftvärn. Människor svälter och de illa utrustade biafranerna är chanslösa mot de välutrustade nigerianska styrkorna.

Flygargreven von Rosen är 59 år gammal och redan en legend som tagen ur ett pojkboksäventyr. För Finlands räkning flög han en gammal DC 2:a och bombade sovjetiska flygfält under andra världskriget. Han är personlig vän med Etiopiens kejsare Haile Selassie efter att ha anlätats för att bygga upp landets flygvapen. Nu, 1968, har han flugit fram och tillbaka mellan Afrika, New York och Addis Abeba för att försöka förmå världens ledare att erkänna Biafra och tvinga Nigeria att bryta hungerblockaden och terrorbombningar-

na mot den biafranska civilbefolkningen. Men läget är låst. Ingen är intresserad av att ge sig in i konflikten. Von Rosen bestämmer sig då för att flyga in trots hot och varningar. Med en DC 7:a lastad med fiskmjöl och pulvermjölk startar han tidigt på morgonen från den lilla ön São Tomé utanför Nigerias kust.

Inspirerad av brittiska bombflygare under andra världskriget dundrade von Rosen fram på låg höjd strax över den täta djungeln och lyckades landa med hjälpsändningen innan nigerianernas svenska Boforskanoner hunnit skjuta in sig på honom. Framgången var ett faktum och ledde till att även Röda korset och kyrkorna vågade ta upp sina flygningar igen.

Samtidigt utsattes byar och marknader av omfattande bombattacker. Återigen kläcker den svenske flygargreven en våg-

halsig plan: med fem svenskbyggda skolflygplan utrustade med raketer ska man slå ut det nigerianska bombflyget när det står på marken. Skolflygplanen tas under stort hemlighetsmakeri ner till Biafra och målas med kamouflagefärg. Tillsammans med ett halvt dussin svenska flygare och en biafran lyckas von Rosen under loppet av några semesterveckor flyga 29 anfall och skjuta sönder flera jakt- och bombplan. De små planerna döps till Biafran Babies.

Hemma i Sverige var alla inte lika lyriska över tilltaget. Von Rosen anklagades för att ha värvat svenskar för krig utomlands vilket var olagligt. Riksdagen beslutade att skolflygplanen från och med nu skulle klassificeras som krigsmateriel.

Den 12 januari 1970 kapitulerade det som var kvar av Biafra och blev återigen en del av Nigeria. Överste Ojukwu, som var chef för den biafranska underrättelsetjänsten, flydde till Elfenbenskusten och lämnade efter sig ett folk som fortfarande i dag drömmer om ett eget land. ■

Matbombningar 1974.

FOTO: GEORGE OSODI/SCANPIX (STORA BILDEN), SCANPIX